

Modelaanvraagformulier Vangnetuitkering Participatiewet over 2017

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Gemeenten die een tekort hebben kunnen onder voorwaarden in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn niet ieder jaar hetzelfde, kijk daarom op de website: www.toetsingscommissievp.nl. Op deze website kunt u ook meer informatie vinden over de aanvraagprocedure en de deadline voor het indienen van een complete aanvraag voor 15 augustus 2018.

Een verzoek Vangnetuitkering Participatiewet over 2017 kan uitsluitend via dit door de minister vastgestelde aanvraagformulier worden ingediend. Onderaan dit formulier staat meer achtergrondinformatie bij dit formulier, o.a. over de aanvraagprocedure, de wet- en regelgeving, de relatie met jaarcijfers (SiSa verantwoording) en de ondersteuning vanuit Divosa.

Dit formulier bestaat uit twee gedeeltes:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

Bij gedeelte 1 (verklaring college) kiest u tussen 1a of 1b:

- 1a: uw gemeente is zowel over 2015 als over 2016 geen vangnetuitkering verleend.
- 1b: uw gemeente is over 2015 en/of over 2016 wel een vangnetuitkering verleend.

Zowel 1a als 1b bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag volgt een tekstveld om het antwoord in te voegen. U kunt hierin tekst en eventueel tabellen of grafieken invoegen. Hierin kan ook worden aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag.

Het formulier gaat door op de volgende bladzijde.

1a. Verklaring college bij eerste verzoek

Indien uw gemeente zowel over 2015 als over 2016 geen vangnetuitkering is verleend, vult u 1a in en laat u 1b leeg. 1a bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening

Het college van de tekortgemeente verklaart dat zij maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld. Bij A, B, en C moet de 'hoofdvraag' (de vet gedrukte zin) worden beantwoord. De subvragen (de bullets direct onder de vraag) zijn suggesties voor gemeenten waar bij de beantwoording op in kan worden gegaan. Deze zijn dus facultatief. De vragen B en C staan toegelicht in een tekstbox.

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Geef in onderstaand tekstveld een analyse van de oorzaken van het tekort.

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft gesignaleerd dat een tekort zal ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2017ⁱ en/of de Benchmark van Divosaⁱⁱ.

Tekstveld voor antwoord gemeente

In september 2017 constateerde het college van de toenmalige gemeente Menterwolde dat er sprake was van een te verwachten tekort van 23% van de aan de gemeente toegekende voorlopige gebundelde uitkering. Hierover heeft het college de raad geïnformeerd. Uiteindelijk is het tekort uitgekomen op 16% van de aan de gemeente toegekende definitieve gebundelde uitkering. Dit is € 681.536.

Analyse oorzaken tekort

Paragraaf 1: externe oorzaken

Paragraaf 1.1: historisch verdeelmodel

De voormalige gemeente Menterwolde had minder dan 15.000 inwoners en kreeg haar aandeel uit het macro budget niet volgens het objectief verdeelmodel maar volgens het historisch verdeelmodel. In dat geval is bepalend de historische situatie van de gemeente van 2 jaar geleden.

Het aantal uitkeringsgerechtigden nam toe als gevolg van onder meer:

- het toegenomen aantal statushouders;
- het versoberen van de WW;
- het verhogen van de Aow leeftijd;
- het na-ijl effect van de crisis (eerst na de WW periode van toen nog vaak 3 jaar aanspraak moet maken op bijstand);
- het vergroten van de doelgroep (de groep die voorheen in de Wajong zou komen).

Voor het berekenen van het individueel budget voor uitkeringen werd voor Menterwolde uitgegaan van de gegevens van 2 jaar geleden. Dus de uitkeringslast van Menterwolde in 2015 is uitgangspunt voor het budget in 2017. Als het aantal uitkeringen toeneemt, betekent dit automatisch een tekort voor de gemeente, terwijl de benoemde oorzaken niet door de gemeente beïnvloedbaar zijn.

Paragraaf 1.2: onvoldoende macrobudget

Het landelijk macrobudget gebundelde uitkering was onvoldoende.

Over het jaar 2016 was er landelijk gezien een tekort van 6% op het Buigbudget en 80% van de gemeenten schreef rode cijfers. Het totaal bedrag dat de Vangnetregeling aan de gemeente uitkeert wordt uit het Buigbudget gehaald (aanvragen voor 2016 hebben gevolgen voor het budget van 2017). Als gevolg hiervan starten de gemeenten al met een (extra) tekort.

Ook in 2017 ontvingen gemeenten (op macro niveau bezien) weer te weinig budget van het rijk om de bijstandsuitkeringen van te kunnen betalen. Dit voor het vierde jaar op een rij. Het tekort bedroeg (volgens een onderzoek van Divosa) 276 miljoen euro en dat is nog exclusief 71 miljoen euro aan Vangnetregeling. Divosa verwacht dat 79% van de gemeenten een ontoereikende gebundelde uitkering ontvingen 2017.

Dit betekent dat vanaf de start (macro gezien) al sprake is van een tekort. Ook dit heeft uiteraard een relatie met het tekort in Menterwolde.

Paragraaf 1.3: aantal vergunninghouders

In 2017 zijn er 19 vergunninghouders voorzien van huisvesting in de voormalige gemeente Menterwolde. Dit leidde tot een toename van het aantal bijstandsuitkeringen.

Tabel: aantal vergunninghouders

gevestigde vergunning houders	2015	2016	2017
Menterwolde	19	26	19

Paragraaf 1.4: ontslagen

In verband met bezuinigingen en het opwaarderen van de kwaliteitseisen in de zorg werden veel werknemers ontslagen waardoor zij na hun WW aangewezen werden op bijstand. Daarnaast zijn gesubsidieerde banen afgebouwd en voor zover er geen ander werk was, waren deze mensen aangewezen op bijstand.

Paragraaf 1.5: lokale economische situatie

De werkloosheid in het krimpgebied Oost-Groningen is één van de hoogste in Nederland.

In Oost-Groningen is sprake van een relatief grote groep jongeren met een uitkering. Landelijk gezien is dit 6% en in de voormalige gemeente Menterwolde was dit 11,9% (zie bijlage).

Dit maakte uitstroom naar werk lastig.

Volgens de cijfers van het CBS nam in Nederland het aantal bijstandsuitkeringen in 2017 af met afgerond 0,8%.

Op 31 december 2017 stond de teller op 461.000 bijstandsuitkeringen en dit was 3.500 lager dan het jaar ervoor.

Dit is volgens het CBS een duidelijk gevolg van de aantrekkende economie.

Volgens de cijfers van CBS kende arbeidsregio Gorinchem de laagste uitstroom resultaten nl. 84 uitstroom per 100 instroom. De arbeidsregio Groningen volgt als één na laagste met een uitstroomratio van 89. De landelijke uitstroomratio was 101. Hieruit blijkt dat de situatie in de provincie Groningen een stuk minder rooskleurig is dan landelijk het geval is. De werkplekken liggen voor onze bijstandsgerechtigden niet voor het oprapen.

Het aantal bijstandsuitkeringen nam in de voormalige gemeente Menterwolde af met 8,2%. Dit is fors hoger dan het landelijk gemiddelde van 0,8%. Dit lijkt erg gunstig maar deze cijfers zijn echter minder betrouwbaar omdat een aantal uitkeringen administratief niet beëindigd waren (de betalingen waren wel al stop gezet) en dit later hersteld is. Deze herstelactie beïnvloedt het cijfer positief.

In onderstaande tabel staan de cijfers van gemeenten in onze regio.

Tabel : toe- of afname uitkering PW/loaw/loaz vergeleken met omliggende gemeentes

gemeente	aantal	aantal	aantal	toe- of afname	toe- of afname in
	1-1-17	1-7-17	31-12-17	in aantallen	percentage
Menterwolde	366	383	336	-/- 30	-/-8,2 %
Oldambt	1.519	1.549	1.407	-/-112	-/-7,4 %
Pekela's	465	469	455	-/- 10	-/-2,2 %
Hoogezand-Sappemeer	1.326	1.374	1.326	0	0 %
Veendam	949	999	953	+ 4	+ 0,4%
Werkplein Fivelingo	1.656	1.764	1.687	+ 31	+ 1,9%
Slochteren	234	261	242	+ 8	+ 3,5%

Paragraaf 2: Interne oorzaken

De voormalige gemeente Menterwolde was een kleine organisatie en was in 2017 de voorbereidingen aan het treffen voor de fusie met Hoogezand-Sappemeer en Slochteren tot één gemeente Midden-Groningen. Hoogezand-Sappemeer en Slochteren zaten al samen in de toen recent gevormde BWRI (Bedrijf voor Werk Re-integratie en Inkomen). Menterwolde haar werkwijze en softwarepakketten sloten hier niet goed op aan. Hier is in 2017 veel tijd en mankracht in gaan zitten. De prioritering werd noodzakelijkerwijs gelegd bij het afhandelen van aanvragen en het op tijd betalen van de uitkeringen. Hierdoor kregen onder meer debiteurenincasso en re-integratie minder aandacht. Op 1 januari 2018 zijn de voormalige gemeenten Menterwolde, Slochteren en Hoogezand-Sappemeer samen verder gegaan in de nieuwe gemeente Midden-Groningen. Hierdoor is de kwetsbaarheid beperkt en de bundeling leidt naar verwachting tot een kwalitatief nog hoogwaardiger uitvoering.

In de bijlage staat de analyse die in september 2017 is gemaakt en tevens is de raadsbrief toegevoegd.

B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort te reduceren

Omschrijf in onderstaand tekstveld welke maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan het reduceren van dit tekort.

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen maatregelen genomen in 2017-2018 en maatregelen uit eerdere jaren.
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Toelichting bij B

- De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk de datum van inlevering van het verzoek (15 augustus 2018).
- Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage* aan de reductie van het tekort.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Paragraaf 1: uitstroom naar werk

Paragraaf 1.1: reduceren uitstroombelastingen

Uitstroom naar werk moet soepel verlopen. In de praktijk zijn er een aantal belemmeringen. Besloten is om deze belemmeringen zoveel mogelijk te beperken.

De Participatiewet heeft als doel zoveel mogelijk uitkeringsgerechtigden deel te laten nemen aan de samenleving, het liefst door middel van (betaald) werk. Het rijksbeleid onderschrijft dat werk moet lonen. Wil werk aantrekkelijk zijn is het van cruciaal belang dat de overgang van uitkering naar werk en zo nodig (onverhoopt) omgekeerd, zo soepel mogelijk verloopt. Als sprake is van parttime werk wordt de uitkering aangevuld tot aan de voor belanghebbende geldende norm. Ook dit moet zo soepel mogelijk verlopen, wil het succesvol ingezet kunnen worden op deze vorm van gedeeltelijke uitstroom.

Veel mensen in de bijstand beginnen met een (kleine) deeltijdbaan met een aanvulling vanuit de bijstand. Vaste contracten met een vast salaris komen zeker in dit stadium steeds minder vaak voor. Vaak zijn het eerst oproepcontracten. Dit betekent variabele inkomsten die nog niet helemaal bekend zijn op het moment waarop de uitkeringen betaalbaar worden gesteld. Vaak moet eerst een schatting van de inkomsten gemaakt worden.

Schattingen van inkomsten kunnen een liquiditeitsprobleem voor de klanten veroorzaken als het inkomen te hoog geschat wordt waardoor de voorlopige uitkering lager is dan het had moeten zijn.

Nog groter wordt het probleem als het salaris later wordt betaald. Administratief gezien zou het te verwachten inkomen direct gekort moeten worden, maar dat betekent (als er onvoldoende reserves zijn) dat er (in die maand) te weinig inkomen is om in de bestaanskosten te voorzien.

Werken in of vanuit de bijstand kent de nodige belemmeringen maar het heeft nog veel meer voordelen. Mensen stromen sneller volledig uit met deeltijdwerk. Het geeft ook een nuttige invulling van de dag, het gevoel om weer deel uit te maken van de maatschappij en is belangrijk voor de eigenwaarde. Men bouwt pensioen op wat op latere leeftijd weer kan helpen.

Werk, voltijd of deeltijd, moet zoveel mogelijk gestimuleerd worden. Om uitstroombelastingen zoveel mogelijk weg te nemen is besloten tot de volgende maatregelen:

- invoeren van een verkorte aanvraag en in sommige situaties (ambtshalve) herstel van de uitkering;
- arbeid gerelateerde heffingskortingen toerekenen naar de arbeidsperiode;
- bijstand met terugwerkende kracht als sprake is van een flexibel contract;
- inkomsten uit arbeid vrijlaten;
- verrekening van inkomsten versoepelen;
- termijn beëindigen van de uitkering met beleid toepassen;
- reiskosten woon/werk verkeer.

In oktober 2017 besloot het college van de voormalige gemeente Menterwolde de voorgestelde beleidsregels reduceren uitstroombelastingen in te voeren. Dit met het oogmerk om (parttime) werk te stimuleren. Naar verwachting dragen de genomen maatregelen er op termijn toe bij om sneller werk te aanvaarden. Hierbij werd tevens aangesloten op de uitvoering en werkwijze van de toenmalige gemeenten Hoogezand-Sappemeer en Slochteren, die hiertoe eerder al besloten. Op 1 januari zijn de drie gemeenten opgegaan in de gemeente Midden-Groningen.

Het effect van deze maatregel is niet individueel meetbaar maar faciliteert in ieder geval een soepeler overgang van uitkering naar werk en (onverhoopt) weer terug naar een uitkering.

Paragraaf 1.2: inhuur extra fte voor re-integratie naar werk

Er is 2 fte ingehuurd om de achterstand met betrekking tot re-integratie op te lossen. Naar verwachting zal dit (op termijn) effect hebben op gerealiseerde uitstroom naar werk. Hiertoe zullen kandidaten aangedragen worden bij het werkgeversteam van het BWRI van toen nog Hoogezand-Sappemeer en Slochteren. Met ingang van 1 januari 2018 zijn de gemeenten Menterwolde, Hoogezand-Sappemeer en Slochteren opgegaan in de gemeente Midden-Groningen. BWRI voert de Participatiewet, Ioaw en Ioaz uit met onder meer eigen werkcoaches. Door de schaalvergroting zal naar verwachting voordeel geboekt kunnen worden en bovendien is dit minder kwetsbaar dan de organisatie van een kleine gemeente. In de laatste maanden van 2017 vond de overgang naar BWRI plaats.

Op 21 september 2017 besloot het college van de toenmalige gemeente Menterwolde om 2 extra klantmanagers tijdelijk in te huren om het bestand door te nemen en onder meer te screenen op

mensen die snel naar werk kunnen uitstromen. Zij hebben inmiddels het bestand doorgenomen en de mensen die nog niet of niet meer in beeld waren minstens eenmaal gesproken. Deze mensen zijn op een traject naar werk begeleidt, verwezen naar opleiding/studie of rechtstreeks in contact gebracht met het werkgeversteam voor werk. Ook zijn de mensen met een ontheffing opnieuw onder de loep genomen. Er zijn 250 extra onderzoeken naar re-integratie verricht (ongeveer 70% van het bestand). Hiervan zijn inmiddels (op 11-4-18) 17 uitkeringen beëindigd.

Paragraaf 1.3: bestand screenen voor plaatsingen PostNL

PostNL bleek een uitstekend uitstrooinstrument. PostNL is voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Meer dan 50% van de mensen die geplaatst werden vroegen na afloop duurzaam geen bijstandsuitkering meer aan. De eerste 3 maanden is onbetaald en wordt vooral gefocust op het opdoen van werknemerskwaliteiten, het volgen van cursussen en een intensieve begeleiding. Bij geschiktheid wordt na deze 3 maanden een tijdelijk arbeidscontract aangeboden van 9 maanden.

Het gaat om mensen die al een behoorlijke afstand hebben tot de arbeidsmarkt en die dus niet meteen aan het werk kunnen. De werkstage is niet gericht op productie maar op leren werken. En dan gaat het om een totaal pakket. Bijvoorbeeld (opnieuw) leren werken met collega's, omgaan met gezagsverhoudingen, weerbaarheid bevorderen, communicatie, afspraken leren nakomen, etc etc. Er wordt in het begin van de werkstage een assessment afgenomen om te beoordelen waarmee de mensen geholpen zijn. In overleg met de mensen worden cursussen aangeboden in deze 3 maanden. Deze periode wordt gebruikt om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn van de mensen, welke kansen benut kunnen worden en aan welke belemmeringen nog gewerkt moeten worden. We bieden diverse cursussen aan en de deelnemer kan meerdere cursussen volgen om zijn of haar kans op de arbeidsmarkt te vergroten.

Het klantenbestand zal worden gescreend op mensen die geschikt zijn voor dit traject. Deze mensen worden door de werkcoach aangemeld bij het werkgeversteam BWRI Hoogezand-Sappemeer.

Het bestand is gescreend op plaatsingen PostNL. Het resultaat is dat er 7 mensen aangemeld zijn.

Momenteel wordt gezien óf en eventueel op welke wijze het traject met PostNL voortgezet kan worden.

Paragraaf 1.4: inzetten op parttime werk/flex werk

Mensen in de bijstand die parttime werken hebben twee keer zoveel kans op volledige uitstroom naar werk dan mensen die niet werken. Bovendien is parttime werk soms het hoogst haalbare. Werk gaat voor een traject want werk is het beste traject. Dit geldt ook voor uitzendwerk en ander tijdelijk werk. Het is altijd weer een ervaring rijker richting duurzamer werk.

Bovendien drukt parttime werk de gemiddelde prijs per uitkering waardoor het tekort reduceert. Elke euro levert de gemeente ongeveer 1,40 op (inclusief belastingafdracht).

Daarom wordt ingezet op parttime werk of flexwerk ook al is het in eerste instantie niet duurzaam. Hierbij wordt maximaal gebruik gemaakt van de vrijlatingsbepaling. Zie ook reduceren van uitstroombelemmeringen.

Paragraaf 1.5: onderzoek naar effect premie in plaats van een ruime vrijlating

Onderzocht is hoe parttime werk te stimuleren. Gedacht wordt onder meer aan een premie die halfjaarlijks achteraf verstrekt wordt als percentage van het verdiende inkomen in plaats van een vrijlating. Voor de klant heeft dit als voordeel dat hij of zij dit bedrag belastingvrij ontvangt en dus zonder gevolgen voor kwijtschelding heffingen, huurtoeslag, zorgtoeslag, minimaregeling etc. Uit een Benchmark onderzoek bleek dat de gemeente Smallingerland hierdoor een forse uitzetting had van op de bijstand gekorte inkomsten. Ook dit reduceert de gemiddelde prijs per uitkering.

Door de (landelijke normering) van verrekeningen van arbeidsinkomsten met de uitkering, wordt ook alvast een deel van het vakantiegeld (van de arbeidsinkomsten) gekort op de uitkering, terwijl veel klanten deze eerst in de maand mei van hun werkgever ontvangen. Dit betekent dat de uitkering per maand lager is dan dat belanghebbende zou hebben indien geen sprake was van arbeidsinkomsten. Ondanks dat dit in mei wel weer recht getrokken wordt, is dit lastig uit te leggen aan de klant. Als je gaat werken naast de bijstand ontvang je per maand minder (totaal) inkomen. Dit is geen goede motivator. Een vrijlating van de arbeidsinkomsten compenseert dit effect tijdelijk nog wel vaak, waardoor er per saldo meer inkomsten ontvangen worden. Maar deze compensatie is slechts tijdelijk hetgeen te meer pleit voor het inzetten van premies voor arbeidsinkomsten. Uit gesprekken met werkcoaches en het werkgeversteam blijkt dat zij menen dat een premie stimulerend zal werken op het aanvaarden van een parttime baan. In de gemeente Smallingerland blijkt het succes van de ingezette maatregel.

Het college zal binnenkort besluiten of zij de raad een voorstel willen voorleggen om een premie te verstrekken in verband met het verwerven van arbeidsinkomsten.

Paragraaf 1.6: werkcafé

In het Werkcafé worden regelmatig themabijeenkomsten georganiseerd en dit wordt met name bezocht door mensen met een WW-uitkering. Door hierop in te zetten hopen we de doorstroom in de bijstand zoveel mogelijk te beperken.

Regelmatig organiseren vrijwilligers bijeenkomsten voor werkzoekenden in het werkcafé. Afwisselend werken deskundigen hieraan mee waaronder medewerkers van het UWV en de gemeente Midden-Groningen afdeling BWRI (Bedrijf voor Werk Re-integratie en Inkomen).

*Paragraaf 2: handhaving**Paragraaf 2.1: incasso debiteuren*

Door andere prioritering was de incassoquote in Menterwolde fors terug gelopen. Momenteel is dit 5%. Het landelijk gemiddelde zit ongeveer op 19%. Inmiddels is 1 fte ingehuurd om de administratie weer op orde te brengen. Vanaf 1 januari 2018 is de incasso over gegaan naar de nieuw te vormen gemeente Midden-Groningen. Er is een incassobeleid opgesteld dat meer opbrengst moet genereren. Het incassoteam van de afdeling BWRI van de gemeente Midden-Groningen is hiervoor op een voldoende aantal fte gebracht. Op termijn verwachten we de opbrengsten minimaal overeenkomstig het landelijk niveau te brengen.

Door de inzet van extra fte is de debiteurenadministratie van de voormalige gemeente Menterwolde actueel en overgedragen aan de nieuwe gemeente Midden-Groningen.

Het college van de voormalige gemeente Menterwolde stelde in het najaar van 2017 een nieuw debiteurenbeleid vast. Dit betreft terugvordering en verhaal op maat. Hierin wordt integraal samengewerkt met de kredietbank en de werkcoaches. Cruciaal in het debiteurenbeleid is het contact met de debiteur. Naar verwachting zal het debiteurenbeleid de incassoratio op minimaal het landelijk gemiddelde brengen.

Paragraaf 2.2: project gezamenlijke huishouding

Alleenstaande (ouders) waarover aanwijzingen zijn dat zij mogelijk ten onrechte een uitkering ontvangen worden bezocht door de sociaal rechercheur en een werkcoach. Zij leggen uit wat een gezamenlijke huishouding inhoudt en wijzen op de risico's die het verzwijgen hiervan met zich mee brengt. Een hoge boete, een bruto terugvordering en wellicht strafrechtelijke interventie dreigt als ze een gezamenlijke huishouding verzwijgen.

De werkcoach bekijkt of er werk is voor de alleenstaande (ouder). In de voormalige gemeente Hoogezand-Sappemeer leidde dit in het verleden tot een groot aantal beëindigingen (76% van het

aantal bezochte aantal klanten). Naar verwachting zal dit ook in de voormalige gemeente Menterwolde bijdragen aan het reduceren van het tekort.

De voormalige gemeente Menterwolde had een contract met de sociale recherche in Noord-Oost Groningen. De sociale recherche Noord-Oost Groningen deed in het najaar van 2017 een onderzoek naar signalen waaruit afgeleid kan worden dat er mogelijk sprake is van een gezamenlijke huishouding. Deze signalen zijn overgedragen aan de sociale recherche Midden-Groningen. Inmiddels zijn de sociaal rechercheur en de werkcoach gestart met huisbezoeken. Dit betreffen personen van wie er op basis van de signalen een redelijk vermoeden bestaat dat zij een gezamenlijke

huishouding voeren, terwijl zij een uitkering voor een alleenstaande (ouder) ontvangen.

Verwacht wordt dat de uitkering van minimaal 30% van de bezochte alleenstaande(n) (ouders) beëindigd kunnen worden.

Paragraaf 2.3: sms project

Klanten die opgeven een aantal uren te werken en waarvan het vermoeden bestaat dat zij mogelijk meer uren werken dan ze opgeven, worden verplicht per sms te melden wanneer zij aanwezig zijn op de werkplek. De sociaal onderzoeker en een werkcoach voeren een gesprek met de klant waarin wordt bekeken of ze meer uren bij hun werkgever kunnen krijgen of er wordt via het werkgeversteam een baan aangeboden. In de voormalige buurgemeente Hoogezand-Sappemeer leidde dit tot een groot aantal beëindigingen (ongeveer 50% van de onderzochte klanten leidde tot einde uitkering).

Op 1 januari 2018 nam de sociale recherche Midden-Groningen het voorbereidend werk van de sociale recherche Oost-Groningen over. Het project wordt inmiddels uitgevoerd door een sociaal onderzoeker, een werkcoach, administratieve ondersteuning en een gespecialiseerde jurist in arbeidsrecht. De te onderzoeken doelgroepen zijn klanten met een gering inkomen en klanten met een geringe uitkering. Hiermee is in 2018 een start gemaakt en de verwachting is dat in minimaal 30% van de onderzochte gevallen de uitkering beëindigd kan worden of een lagere aanvulling verstrekt kan worden.

- De arbeidscontracten worden onderzocht op mogelijk niet verzilverde rechten jegens de werkgever, waarna (indien hiertoe aanleiding bestaat) de werkgever hierop wordt aangesproken.
- Onderzocht wordt of er urenuitbreiding bij de werkgever mogelijk is en voor zover dat niet kan of er andere arbeidsmogelijkheden voor betrokkene zijn (inclusief werken als zelfstandige). Vanzelfsprekend worden de mogelijkheden van betrokkene zelf hierin meegewogen.
- Bij een redelijk vermoeden dat het aantal opgegeven gewerkte uren niet correspondeert met de feitelijke situatie worden betrokkenen verplicht een sms te sturen zodra zij gaan werken en een sms zodra zij hiermee gestopt zijn. Dit maakt gerichte controle van de sociaal onderzoeker mogelijk.

C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen

Omschrijf in onderstaand tekstveld het beoogde effect van de genoemde maatregelen, die een bijdrage leveren aan het reduceren van het tekort. Hierbij gaat het dus om een indicatie.

- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.

Toelichting bij C

- De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen. De toetsingscommissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag (vet gedrukt).
- Bij deze vraag wordt verwacht dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen treft waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan een reductie van het tekort.

Tekstveld voor antwoord gemeente

1. actie reduceren uitstroombemmeringen

Het effect van deze maatregel is niet individueel meetbaar maar faciliteert in ieder geval een soepeler overgang van uitkering naar (parttime) werk en (onverhoopt) weer terug naar een uitkering. De reductie op de uitkeringslasten is PM.

2. Inhuur extra fte voor re-integratie naar werk

Deze actie is afgerond en het effect is een vermindering van 17 uitkeringen. Dit is een besparing van ongeveer € 240.000. Vanzelfsprekend zijn de klanten die nog geen werk hebben gevonden per 1 januari 2018 overgegaan naar BWRI, het Bedrijf voor Werk Re-integratie en Inkomen van de gemeente Midden-Groningen. BWRI zet haar trajecten en werkgeversteam in, om klanten zo snel mogelijk te laten uitstromen. Midden-Groningen heeft als doel om minimaal 200 mensen volledig uit te laten stromen naar werk.

3. Screening voor deelnemers PostNL

Deze actie is afgerond en het effect is dat er zijn 7 mensen aangemeld voor PostNL. Op basis van ervaringscijfers is de verwachting dat 50% duurzaam uitstroomt. Dit is een besparing van ongeveer 50.000 euro.

4. Inzetten op parttime werk en verstrekken van een premie

Het beoogde effect van deze actie is het bevorderen van duurzaam volledige uitstroom. Voor zolang dat niet het geval is wordt bespaard op de uitkeringslasten. De verwachting is een toename van op de bijstand te korten inkomsten van 10%. Dit is voor de gemeente Midden-Groningen ongeveer 100.000 euro. Naar ratio van het aantal klanten zou dit voor de voormalige gemeente Menterwolde ongeveer € 18.000 zijn.

5. Werkcafé

Het werkcafé werkt preventief op de instroom. Het effect van deze maatregel is niet individueel meetbaar. De reductie op de uitkeringslasten is PM.

6. Debiteurenincasso

Het beoogd effect is een incassoratio van 20%. Midden-Groningen heeft aan debiteurensaldo (verhaal en terugvordering van bijstand) € 6.141.835 openstaan. Het beoogd effect is het realiseren van een incasso van € 1.200.000 per jaar.

De debiteuren ontvangsten waren in 2017:

voormalige gemeente Hoogezand-Sappemeer	701.937
voormalige gemeente Slochteren	158.939
voormalige gemeente Menterwolde	<u>117.061</u>
totaal	€ 977.937

De ingezette maatregelen moeten leiden tot een extra incasso van ruim € 200.000 in Midden-Groningen. Voor de voormalige gemeente Menterwolde wordt een extra incasso

verwacht van naar ratio van het aantal klanten 35.000 + (een inhaaleffect ivm achterstanden) van € 65.000 is € 100.000.

7. Project gezamenlijke huishouding

Het beoogd effect is dat 30% van de afgelegde bezoeken resulteert in een beëindiging van de uitkering. Uitgaande van 10 huisbezoeken in het grondgebied van de voormalige gemeente Menterwolde betekent dit 3 beëindigingen. Dit is een reductie op de uitkeringslasten van € 43.000. Daarnaast gaat van deze actie een preventieve werking uit, zeker omdat er sprake is van een kleine gemeenschap. Het totaal beoogd effect is een reductie van uitkeringslasten van € 80.000.

8. Project sms/geringe inkomsten of geringe uitkering

Ook hiervoor geldt het beoogd effect als weergegeven in punt 7. Dit betekent een reductie van uitkeringslasten van € 80.000.

9. Effect van de fusie van de gemeenten

Het college verwacht dat de gebundelde uitkering vanaf 2018 toereikend zal zijn. De voormalige gemeente Menterwolde is vanaf 1 januari 2018 samen met de voormalige gemeenten Slochteren en Hoogezand-Sappemeer verder gegaan als de gemeente Midden-Groningen. Dit is een gemeente van meer dan 60.000 inwoners en is minder kwetsbaar dan een kleine gemeente. Hierdoor zal naar verwachting de uitstroom naar (betaald) werk toenemen en zal een hoger rendement op de debiteuren gegenereerd kunnen worden. Daarnaast zal de instroom beperkt kunnen worden door een nog zorgvuldiger controle aan de poort. De aanvragers die direct bemiddelbaar zijn gaan direct naar het werkgeversteam voor plaatsing op bestaande vacatures.

In 2017 zijn de nodige voorbereidingen getroffen om de overgang naar de nieuwe gemeente Midden-Groningen te stroomlijnen. De verordeningen, beleidsregels en uitvoeringspraktijk zijn op elkaar afgestemd, de medewerkers van voormalige gemeente Menterwolde zijn in september 2017 overgegaan naar het Bedrijf voor werk Re-integratie en Inkomen (BWRI) van toen de gemeente Hoogezand-Sappemeer. Het bundelen van de krachten zal zich naar verwachting vertalen in een reductie van de uitkeringslasten in de komende jaren.

Wat ook helpt is het verdeelmodel van de gebundelde uitkering. De voormalige gemeente Menterwolde was een kleine gemeente en ontving haar aandeel in het macrobudget op basis van het historisch verdeelmodel. De nieuwe gemeente Midden-Groningen ontvangt haar aandeel op basis van het objectief verdeelmodel. Dit is hoger dan de optelsom van de drie gebundelde uitkeringen van de voormalige individuele gemeenten. De kans dat de gemeente Midden-Groningen een beroep moet doen op de Vangnetregeling vanaf 2018 is verwaarloosbaar klein, tenzij sprake is van onvoorziene calamiteiten.

10. Definitief tekort is lager dan verwacht tekort

In september 2017 werd nog een tekort verwacht van 23%. Het definitief tekort is 16%. Er is een forse reductie van het tekort gerealiseerd.

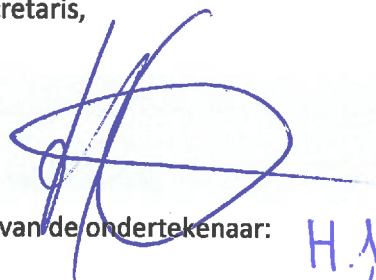
D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Midden-Groningen verklaart dat het voor 15 augustus 2018 de genoemde maatregelen heeft getroffen om te komen tot tekortreductie.

Datum: 29 juni 2018

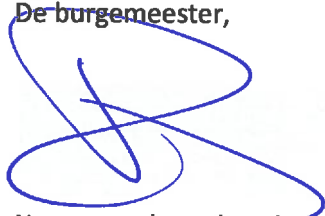
De secretaris,

Naam van de ondertekenaar:

H. J. W. Mulder

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar:

R. W. Munnikema

1b. Verklaring college bij een volgend verzoek

Indien uw gemeente over 2015 en/of over 2016 een vangnetuitkering is verleend, vult u 1b in en laat u 1a leeg. 1b bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening

Het college van de tekortgemeente verklaart dat zij interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld. Bij A, B, en C moet de 'hoofdvraag' (de vet gedrukte zin) worden beantwoord. De subvragen (de bullets direct onder de vraag) zijn suggesties voor gemeenten waar bij de beantwoording op in kan worden gegaan. Deze zijn dus facultatief. De vragen B en C staan toegelicht in een tekstbox.

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Geef in onderstaand tekstveld een analyse van de oorzaken van het tekort.

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft gesignaleerd dat (opnieuw) een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2017ⁱ en/of de Benchmark van Divosaⁱⁱ.
- De mate van effectiviteit van maatregelen uit voorgaande jaren, kan eveneens van invloed zijn op de omvang van het tekort. Kunt u hier in de analyse op ingaan?

Tekstveld voor antwoord gemeente

Klik of tik om tekst in te voeren.

B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort verder te reduceren

Omschrijf in onderstaand tekstveld welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan verdere reductie van het tekort.

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.

- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen maatregelen genomen in 2017-2018 en maatregelen uit eerdere jaren.
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Toelichting bij B

- Indien uw gemeente over 2015 en/of 2016 een vangnetuitkering is verleend, is sprake van een aanhoudend tekort. Indien het college over 2017 aanspraak wenst te maken op een vangnetuitkering moet het college verklaren dat interne en externe maatregelen zijn genomen om tot verdere tekortreductie te komen.
- Voorbeelden van externe maatregelen zijn onder andere consultatie of gebruik maken van goede voorbeelden van andere gemeenten, gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking, advies van adviesbureau of maatregelen die na aanleiding daarvan zijn geformuleerd. Indien maatregelen tot stand komen zonder inbreng van externen worden zij als intern aangemerkt. Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt. Van het college wordt verwacht duidelijk aan te geven hoe externe inbreng leidde tot het nemen van bepaalde maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen, hieruit moet blijken dat het college actief extern consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel.
- De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk voor de datum van inlevering van het verzoek (15 augustus 2018).
- Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage* aan de reductie van het tekort.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Klik of tik om tekst in te voeren.

C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen

Omschrijf in onderstaand tekstveld het beoogde effect van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan het *verder* reduceren van het tekort. Hierbij gaat het om een indicatie.

- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.

- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.

Toelichting bij C

- In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot *verdere* tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen treft waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren.
- De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen. De toetsingscommissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag (vet gedrukt).

Tekstveld voor antwoord gemeente

Klik of tik om tekst in te voeren.

D. Ondertekening

Bij D volgt ondertekening. Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Midden-Groningen verklaart dat het voor 15 augustus 2018 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum: 29 juni 2018

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar:

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar:

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat deze verklaring de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

De ondertekening geschiedt door burgemeester en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2018.

De gemeenteraad van de gemeente Midden-Groningen stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Datum: 29 juni 2018

Ondertekening

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar: R. W. Munnikma

De griffier,

Naam van de ondertekenaar:

F. M. Bouman

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring college eerste verzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring college bij vervolgvraag kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2017 dient uiterlijk op 15 augustus 2018 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na 15 augustus 2018 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Deze verplichting gaat verder dan het tijdelijk vangnet, waarbij het feitelijk uitvoeren van maatregelen niet vereist was. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2017 kunt u vinden op: www.toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast heeft Divosa een [factsheet maatregelen](#) uitgegeven o.b.v. de informatie uit de vangnetuitkering 2015.

ⁱ www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2016/10/19/tool-verdeelmodel-bijstandsbudgetten-2017

ⁱⁱ www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark

Gemeente
Menterwolde

Aan de leden van de raad

Muntendam: 14 september 2017; verzenddatum:
Onderwerp/Kenmerk: Raadsbrief aanvraag vangnetregeling 2017.
Behandeld door: R. Klomp
Telefoon: -
Bijlagen: -

Geachte leden van de raad,

Graag informeren wij u over het volgende.

De gemeenten ontvangen een rijksvergoeding voor de bijstandskosten die de gemeente maakt. Jaarlijks wordt er een macro budget vastgesteld door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Dit budget wordt verdeeld over de gemeenten. Hiervoor wordt voor de grotere gemeenten het objectief verdeelmodel gehanteerd. Via een ingewikkelde berekening met veel variabelen berekent het ministerie het bedrag per individuele gemeente. Voor kleine gemeenten geldt het historisch verdeelmodel en zijn de bijstand uitgaven van twee jaar geleden (van de gemeente) bepalend.

Rijksvergoeding is onvoldoende

Het rijksbudget dat de gemeente Menterwolde ontvangt is onvoldoende om de uitkeringen van te kunnen betalen. Dit was al voorzien en hiermee is in de begroting al rekening gehouden. Er is dus geen sprake van een financieel nadeel voor de gemeente. Het tekort op het rijksbudget is naar verwachting bijna 1 miljoen euro (23%).

In 2016 hadden overigens 80% van de gemeenten een tekort op het rijksbudget voor bijstandsuitkeringen. Hiervan konden 60% een beroep doen op extra middelen omdat het tekort hoger was dan 5%. In 2017 is het tekort in Menterwolde hoger dan 5% en kan aanspraak gemaakt worden op een extra rijksvergoeding (Vangnetregeling 2017).

Oorzaken tekort

1. Om te beginnen is het landelijk buigbudget al ontoereikend, de gezamenlijke gemeenten hebben een tekort van 6%.
2. Daarnaast deden veel gemeenten een beroep op de Vangnetregeling en de kosten van deze regeling worden betaald uit het Buigbudget. Hierdoor was het te verdelen macro budget nog ontoereikender.

Postbus 2
9649 ZC Muntendam

Kerkstraat 2
Muntendam

T (0598) 65 88 88
F (0598) 62 16 88

info@menterwolde.nl
www.menterwolde.nl

Bank Ned. Gemeenten
IBAN Rekeningnummer
NL478NGH028.50.06.450

Gemeente
Menterwolde

3. Verder zijn er een aantal niet door de gemeente beïnvloedbare factoren met gevolgen voor de bijstandslasten zoals een toename van het aantal statushouders, nieuwe doelgroep (voorheen Wajongers) het verhogen van de Aow leeftijd, het versoberen van de WW en het na-ijl effect van de crisis (na WW in de bijstand).
4. Aangezien de vergoeding voor kleine gemeenten gebaseerd wordt op de uitgaven van twee jaar geleden betekent een toename van het aantal mensen in de bijstand per definitie een tekort.
5. Vanzelfsprekend zijn er net als in iedere andere gemeente voortdurend verbeterpunten. Menterwolde is een kleine organisatie en aan het herindelen met Hoogezand-Sappemeer en Slochteren. Deze twee laatste zitten al samen in de recent gevormde BWRI. Menterwolde haar werkwijzen en softwarepakketten sluiten hier niet goed op aan. Hier is de afgelopen periode veel tijd en mankracht in gaan zitten. De prioritering werd noodzakelijkerwijs gelegd bij het afhandelen van aanvragen en het op tijd betalen van de uitkeringen. Hierdoor kregen onder meer debiteurenincasso en re-integratie minder aandacht.

Vangnetregeling 2017

Er bestaat een mogelijkheid om een beroep te doen op de Vangnetregeling 2017. Dit betekent dat de gemeente aanspraak kan maken op naar verwachting 0,6 miljoen euro aan extra buigbudget. Wel moeten er dan maatregelen genomen worden om het tekort te reduceren. Het college gaat extra middelen inzetten om verhaal, terugvordering en re-integratie naar werk verder te verbeteren.

1. Investeren in uitstroom naar werk.
2. Soepel omgaan met verkorte aanvragen.
3. Soepel omgaan met verrekening van inkomsten.
4. Inhuur extra fte re-integratie naar werk
5. Inzetten op parttime werk en flexwerk.
6. Onderzoek van effect van premie naar vrijlating.
7. Werkcafé.
8. Incasso debiteuren.
9. Extra acties op het gebied van handhaving.

Het college is voornemens om een aanvraag in te dienen op grond van de Vangnetregeling 2017 en daardoor naar verwachting 0,6 miljoen euro extra buigbudget te genereren.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Menterwolde,

R.W. Munnikma,
burgemeester

F.J.G. Wiertz
secretaris

Postbus 2

9649 ZG Muntendam

Kerkstraat 2

Muntendam

T (0598) 65 88 88

F (0598) 62 16 86

info@menterwolde.nl

www.menterwolde.nl

Bank Ned. Gemeenten

IBAN Rekeningnummer

NL47RNC028.50.06.460

Vangnetregeling BUIG 2017 MENTERWOLDE

1. Inleiding

De gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstands- en loaw/z uitkeringen en loonkostensubsidies. Gemeenten die een tekort hebben van meer dan 5% kunnen onder voorwaarden in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. Eén van de belangrijkste voorwaarden is dat in 2017 plannen uitgevoerd moeten worden om het tekort op het budget te reduceren.

2. Stand van zaken in Menterwolde (analyse tekort)

De gemeente Menterwolde betaalt naar verwachting € 964.559 meer aan bijstandsuitkeringen dan het budget dat zij hiervoor van het rijk ontvangt. Het tekort is 23% van het buigbudget. Dit is een verwachting gebaseerd op de cijfers tot 1 augustus 2017. Dit tekort was in de begroting al voorzien en aangezien de lasten naar verwachting binnen de begroting blijven heeft dit geen nadelige financiële gevolgen voor de gemeente. Er kunnen wel extra rijksmiddelen gegenereerd worden.

Op grond van de tijdelijke Vangnetregeling 2017 wordt het tekort boven 5% voor de helft vergoed en het tekort boven de 12,5% volledig. Dit indien voldaan wordt aan de voorwaarden van de regeling en onder aftrek van het bedrag aan gemaakte fouten en onzekerheden (na extrapolatie).

Gezien de huidige gegevens kan de gemeente Menterwolde naar huidige verwachting aanspraak maken op € 599.243

verwachte uitgaven uitkeringen PW/loaw/z 2017	5.139.600
nader voorlopig buigbudget 2017	4.175.041
tekort op budget	964.559
tekort in %	23%
aanspraak op Vangnetregeling	599.243

De gemiddelde prijs per uitkering in 2017 is naar verwachting 14.666 euro. Dit is de verwachte uitgaven gedeeld door het gemiddeld aantal klanten (op 1-1 en 1-7). Het bedrag in Menterwolde is hoger dan het landelijk gemiddelde genoemd in de specificatie van het nader voorlopig budget (14.028 euro). Omdat er een achterstand is in het beëindigen van opgeschorte en geblokkeerde uitkeringen is de gemiddelde prijs per uitkering feitelijk hoger dan 14.666 euro. Momenteel wordt hard gewerkt aan een opschoning van het bestand.

3. Kernpunten Vangnetuitkering 2017

1. Kring van rechthebbenden

Gemeenten met een tekort dat:

- over 2017 meer bedraagt dan 5%; én
- over 2016 en 2017 samen ook meer bedraagt dan 5% over het budget van 2017.

2. Uiterlijke datum waarop de Toetsingscommissie moet hebben ontvangen

15 augustus volgend op het jaar waarop de aanvraag betrekking heeft. Voor het tekort in 2017 moet uiterlijk op 15 augustus 2018 een aanvraag gedaan worden.

3. Mogelijke oorzaak tekort van belang voor het recht op Vangnetregeling?

Nee, dit is niet van belang voor het recht.

4. Uitvoering maatregelen om tekort te reduceren vereist?

Als er geen maatregelen genomen worden om het tekort te reduceren bestaat geen recht op een Vangnetregeling.

5. Rol en positie gemeenteraad

Via zijn "instemming" moet de gemeenteraad bevestigen dat de verklaring van het college juist is dat het college in 2017 maatregelen heeft getroffen om tot een tekortreductie te komen.

6. Invloed van relevante fouten of onzekere bestedingen op uitkering Vangnetregeling

De fouten en onzekerheden worden in mindering gebracht op de gemeentelijke lasten en komen nooit in aanmerking voor een vergoeding.

7. *Advies toetsingscommissie*
Op basis van procedurele beoordeling, uiterlijk 31 oktober van het aanvraagjaar.
8. *Beslissing minister SZW*
Overeenkomstig advies Toetsingscommissie, binnen 8 weken na ontvangst advies.
9. *Uitbetaling*
1^e kwartaal in t+2
10. *Bekostiging*
Uit het macrobudget Participatiewet.

4. Oorzaken tekort (analyse oorzaken tekort)

4.1: Externe oorzaken

4.1.1: historisch verdeelmodel

De gemeente Menterwolde heeft minder dan 15.000 inwoners en krijgt haar aandeel uit het macro budget daardoor niet volgens het objectief verdeelmodel maar volgens het historisch verdeelmodel. In dat geval is bepalend de historische situatie van de gemeente van 2 jaar geleden.

Het aantal uitkeringsgerechtigden neemt (ook landelijk) toe als gevolg van onder meer:

- het toegenomen aantal statushouders;
- het versoberen van de WW;
- het verhogen van de Aow leeftijd;
- het na-ijl effect van de crisis (eerst na de WW periode van toen nog vaak 3 jaar aanspraak moet maken op de bijstand);
- het vergroten van de doelgroep (de groep die voorheen in de Wajong zouden komen).

Voor het berekenen van het individueel budget voor uitkeringen wordt voor Menterwolde uitgegaan van de gegevens van 2 jaar geleden. Dus de uitkeringslast van Menterwolde in 2015 is uitgangspunt voor het budget in 2017. Als het aantal uitkeringen toeneemt, betekent dit automatisch een tekort voor de gemeente, terwijl de benoemde oorzaken niet door de gemeente beïnvloedbaar zijn.

4.1.2: onvoldoende macrobudget

Daarnaast is het macrobudget Buig onvoldoende. Over het jaar 2016 was er landelijk gezien een tekort van 6% op het Buigbudget en 80% van de gemeenten schreef rode cijfers. Het totaal bedrag dat de Vangnet regeling aan de gemeente uitkeert wordt uit het Buigbudget gehaald (aanvragen voor 2016 hebben gevolgen voor het budget van 2017). Als gevolg hiervan starten de gemeenten al met een (extra) tekort (op het ontoereikend budget worden de Vangnet uitkeringen in mindering gebracht). De Vangnetregeling is dus feitelijk “een sigaar uit eigen doos” voor de gezamenlijke gemeenten. Gemeenten die succesvol een beroep doen op de Vangnetregeling veroorzaken dat er minder te verdelen overblijft voor de overige gemeenten. Dit betekent dat vanaf de start (macro gezien) al sprake is van een tekort. Ook dit heeft uiteraard een relatie met het tekort in Menterwolde.

4.1.3: toename aantal vergunninghouders

Het aantal gevestigde vergunninghouders is fors toegenomen. De toename in 2016 was 37%. Alleen al in de eerste helft van 2017 zijn er 16 vergunninghouder gevestigd in Menterwolde. Als we dit extrapoleren naar een jaar is de toename in vergelijking met 2015 ongeveer 68%.

Tabel 3: gevestigde statushouders

	2015	2016	tot halverwege 2017
Menterwolde	19	26	16

4.1.4: ontslagen

In verband met bezuinigingen en het opwaarderen van de kwaliteitseisen in de zorg werden veel werknemers ontslagen waardoor zij na hun WW aangewezen werden op bijstand. Daarnaast zijn gesubsidieerde banen afgebouwd en voorzover er geen ander werk was raakten deze mensen aangewezen op bijstand.

4.1.5: *relatief hoge werkloosheid jongeren*

In Oost-Groningen is sprake van een relatief grote groep jongeren met een uitkering. Landelijk gezien is dit 6% en in Menterwolde is dit 11,9% (zie bijlage).

Interne oorzaken

Menterwolde is een kleine organisatie en aan het herindelen met Hoogezand-Sappemeer en Slochteren. Deze twee laatste zitten al samen in de recent gevormde BWRI. Menterwolde haar werkwijzes en softwarepakketten sluiten hier niet goed op aan. Hier is de afgelopen periode veel tijd en mankracht in gaan zitten. De prioritering werd noodzakelijkerwijs gelegd bij het afhandelen van aanvragen en het op tijd betalen van de uitkeringen. Hierdoor kregen onder meer debiteurenincasso en re-integratie minder aandacht. Op 1 januari 2018 gaan de gemeenten Menterwolde, Slochteren en Hoogezand-Sappemeer samen verder in de nieuwe gemeente Midden-Groningen. Door deze schaalvergroting ontstaan kansen om hierin stappen te zetten. Hierdoor zal naar verwachting de kwetsbaarheid worden beperkt.

5. Maatregelen om het tekort te reduceren

5.1 Uitstroom naar werk

5.1.1 reduceren uitstroombelemmeringen

Uitstroom naar werk moet soepel verlopen. In de praktijk zijn er een aantal belemmeringen. Dit voorstel beoogt deze belemmeringen zoveel mogelijk te beperken.

De Participatiewet heeft als doel zoveel mogelijk uitkeringsgerechtigden deel te laten nemen aan de samenleving, het liefst door middel van (betaald) werk. Het rijksbeleid onderschrijft dat werk moet lonen. Wil werk aantrekkelijk zijn is het van cruciaal belang dat de overgang van uitkering naar werk en zo nodig (onverhoopt) omgekeerd zo soepel mogelijk verloopt. Als sprake is van parttime werk wordt de uitkering aangevuld tot aan de voor belanghebbende geldende norm. Ook dit moet zo soepel mogelijk verlopen wil het succesvol ingezet kunnen worden op deze vorm van gedeeltelijke uitstroom.

Veel mensen in de bijstand beginnen met een (kleine) deeltijdbaan met een aanvulling vanuit de bijstand. Als iemand vanuit de bijstand gaat werken, moet belanghebbende dit doorgeven aan het college. Het salaris wordt verrekend met de uitkering in de maand waarin dit salaris is verdiend. De werknemer ontvangt de salarisstrook echter vrijwel nooit vóór de betaling van de bijstand over deze maand. Vaak is het op dat moment onduidelijk hoeveel exact wordt verdiend in die maand. Vaste contracten met een vast salaris komen zeker in dit stadium steeds minder vaak voor. Vaak zijn het eerst oproepcontracten en daarom moet meestal eerst een schatting gemaakt worden van de verdiensten. Klopt dit bedrag niet dan moet het een maand later weer gecorrigeerd worden (nabetaling of terugvordering). Dat is lastig voor de mensen zelf en voor het college is het feitelijk twee keer administratie voor hetzelfde loon. En als iemand tijdelijk gaat werken en komt hierdoor meer dan 30 dagen boven de bijstandsnorm, moet de uitkering beëindigd worden. Einde (voldoende) werk betekent een nieuwe uitgebreide aanvraag via werk.nl.

Schattingen van inkomsten kunnen een liquiditeitsprobleem voor de klanten veroorzaken als het inkomen te hoog geschat wordt waardoor de voorlopige uitkering lager is dan het had moeten zijn.

Nog groter wordt het probleem als het salaris later wordt betaald. Administratief gezien zou het te verwachten inkomen direct gekort moeten worden, maar dat betekent (als er onvoldoende reserves zijn) dat er (in die maand) te weinig inkomen is om in de bestaanskosten te voorzien.

Werken in of vanuit de bijstand kennen de nodige belemmeringen maar het heeft nog veel meer voordelen. Mensen stromen sneller volledig uit met deeltijdwerk. Het geeft ook een nuttig invulling van de dag, het gevoel om weer deel uit te maken van de maatschappij en is belangrijk voor de eigenwaarde. Men bouwt pensioen op wat op latere leeftijd weer kan helpen. Bovendien kan de gemeente het zich niet permitteren om de bijstand voort te laten duren terwijl de bijstandsgerechtigde de kans heeft om te gaan werken, al dan niet in deeltijd.

Werk, voltijd of deeltijd, moet zoveel mogelijk gestimuleerd worden. Daarom wordt voorgesteld om de belemmeringen zoveel mogelijk te beperken. Hiervoor worden de volgende maatregelen voorgesteld:

- invoeren van een verkorte aanvraag en in sommige situaties (ambtshalve) herstel van de uitkering;
- arbeid gerelateerde heffingskortingen toerekenen naar de arbeidsperiode;
- bijstand met terugwerkende kracht als sprake is van een flexibel contract;
- inkomsten uit arbeid vrijlaten;
- verrekening van inkomsten versoepelen;
- termijn beëindigen van de uitkering met beleid toepassen;
- reiskosten woon/werk verkeer.

Voor een uitgebreide toelichting zie bijlage 2.

5.1.2 *inhuur extra fte voor re-integratie naar werk*

Er is ruim 2 fte ingehuurd om de achterstand met betrekking tot re-integratie op te lossen. Naar verwachting zal dit effect hebben op gerealiseerde uitstroom naar werk. Hiertoe zullen kandidaten aangedragen worden bij het werkgevers team van het BWRI Hoogezand-Sappemeer en Slochteren. Met ingang van 1 januari gaan de gemeenten Menterwolde, Hoogezand-Sappemeer en Slochteren op in de gemeente Midden-Groningen. BWRI voert de Participatiewet uit met onder meer eigen werkcoaches. Door de schaalvergroting zal naar verwachting voordeel geboekt kunnen worden en bovendien is dit minder kwetsbaar dan de organisatie van een kleine gemeente. In de laatste maanden van 2017 zal de overgang naar BWRI volledig plaatsvinden.

5.1.3 *bestand screenen voor plaatsingen PostNL*

In de praktijk blijkt PostNL een uitstekend uitstroominstrument. Meer dan 50% van de mensen die geplaatst werden vroegen na afloop duurzaam geen bijstandsuitkering meer aan. In de eerste 3 maanden is onbetaald en wordt vooral gefocust op het opdoen van werknemerskwaliteiten, het volgen van cursussen en een intensieve begeleiding. Bij geschiktheid wordt na deze 3 maanden een tijdelijk arbeidscontract aangeboden van 9 maanden. Voor Menterwolde is er momenteel sprake van 100% resultaat.

Het gaat om mensen die al een behoorlijke afstand hebben tot de arbeidsmarkt en die dus niet meteen aan het werk kunnen. De werkstage is niet gericht op productie maar op leren werken. En dan gaat het om een totaal pakket. Bijvoorbeeld (opnieuw) leren werken met collega's, omgaan met gezagsverhoudingen, weerbaarheid bevorderen, communicatie, afspraken leren nakomen, etc etc. Er wordt in het begin van de werkstage een assessment afgenomen om te beoordelen waarmee de mensen geholpen zijn. In overleg met de mensen worden cursussen aangeboden in deze 3 maanden. Deze periode wordt gebruikt om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn van de mensen, welke kansen benut kunnen worden en aan welke belemmeringen nog gewerkt moeten worden. We bieden diverse cursussen aan en de deelnemer kan meerdere cursussen volgen om zijn of haar kans op de arbeidsmarkt te vergroten.

Het klantenbestand zal worden gescreend op mensen die geschikt zijn voor dit traject. Deze mensen worden door de werkcoach aangemeld bij het werkgeversteam BWRI Hoogezand-Sappemeer.

5.1.4 *inzetten op parttime werk/flex werk*

Mensen in de bijstand die parttime werken hebben twee keer zoveel kans op volledige uitstroom naar werk dan mensen die niet werken. Bovendien is parttime werk soms het hoogst haalbare. Werk gaat voor een traject want werk is het beste traject. Dit geldt ook voor uitzendwerk en ander tijdelijk werk. Het is altijd weer een ervaring rijker richting wat duurzamer werk.

Bovendien drukt parttime werk de gemiddelde prijs per uitkering waardoor de uitgaven reduceren. Elke euro levert de gemeente ongeveer 1,40 op (inclusief belastingafdracht).

Daarom wordt ingezet op parttime werk of flexwerk ook al is het in eerste instantie niet duurzaam. Hierbij wordt maximaal gebruik gemaakt van de vrijlatingsbepaling. Zie ook reduceren van uitstroombelastingen.

5.1.5 *onderzoek naar effect premie in plaats van een ruime vrijlating*

Onderzocht zal worden hoe parttime werk te stimuleren. Gedacht wordt onder meer aan een premie die halfjaarlijks achteraf verstrekt wordt als percentage van het verdiende inkomen in plaats van een vrijlating. Voor de klant als voordeel dat hij of zij dit bedrag belastingvrij ontvangt en dus zonder gevolgen voor kwijtschelding heffingen, huurtoeslag, zorgtoeslag, minimaregeling etc etc. Uit een Benchmark onderzoek bleek dat de

gemeente Smallerland hierdoor een forse uitzetting kreeg van op de bijstand gekorte inkomsten. Ook dit reduceert de gemiddelde prijs per uitkering.

5.1.6 werkcafé

In het Werkcafé worden regelmatig themabijeenkomsten georganiseerd en dit wordt met name bezocht door mensen met een WW-uitkering. Door hierop in te zetten hopen we de doorstroom in de bijstand zoveel mogelijk te beperken.

5.2 handhaving

5.2.1 incasso debiteuren

Door andere prioritering is de incassoquote fors terug gelopen. Momenteel is dit 5%. Het landelijk gemiddelde zit ongeveer op 19%. Inmiddels is 1 fte ingehuurd om de administratie weer op orde te brengen. Vanaf 1 januari 2018 gaat de incasso over naar de nieuw te vormen gemeente Midden-Groningen. Momenteel wordt een incassobeleid opgesteld die meer opbrengsten moeten genereren. De incasso afdeling van BWRI Midden-Groningen wordt hiervoor op een voldoende aantal fte gebracht. Vanaf 2018 verwachten we de opbrengsten minimaal overeenkomstig het landelijk niveau te brengen..

5.2.2 project gezamenlijke huishouding

Alleenstaande ouders waarover aanwijzingen zijn dat zij mogelijk ten onrechte een uitkering ontvangen worden bezocht door de sociaal rechercheur en een werkcoach. Zij leggen uit wat een gezamenlijke huishouding inhoudt en wijzen op de risico's die het verzwijgen hiervan met zich mee brengt. Een hoge boete, een bruto terugvordering en wellicht strafrechtelijke interventie dreigt als ze een gezamenlijke huishouding verzwijgen. Concludeert de klant dat de uitkering beëindigd kan worden gaan we geen onderzoek doen naar het verleden. De werkcoach bekijkt of er werk is voor de alleenstaande ouder. In de buur gemeente Hoogezand-Sappemeer leidde dit tot een groot aantal beëindigingen (ongeveer 70% van het aantal bezochte aantal klanten). Naar verwachting zal dit ook in Menterwolde bijdragen aan het reduceren van het tekort.

5.2.3 sms project

Klanten die opgeven een aantal uren te werken en waarvan het vermoeden bestaat dat zij mogelijk meer uren werken dan ze opgeven, worden verplicht per sms te melden wanneer zij gaan werken en wanneer ze stoppen. De sociaal rechercheur en iemand van het werkgeversteam voeren een gesprek met de klant waarin wordt bekeken of ze meer uren bij hun werkgever kunnen krijgen of er wordt door het werkgeversteam een baan aangeboden. In de buur gemeente Hoogezand-Sappemeer leidde dit tot een groot aantal beëindigingen (ongeveer 50% van de onderzochte klanten leidde tot einde uitkering). Naar verwachting zal dit ook in Menterwolde bijdragen aan het reduceren van het tekort.

6. Verwachte ontwikkelingen van het tekort in 2018 en verder (toekomstperspectief)

Het college verwacht dat het tekort op het Buigbudget aanzienlijk zal verminderen in de komende jaren. De gemeente Menterwolde gaat vanaf 1 januari 2018 samen met de gemeenten Slochteren en Hoogezand-Sappemeer verder als de gemeente Midden-Groningen. Dit is een gemeente van meer dan 60.000 inwoners en is minder kwetsbaar dan een kleine gemeente. Hierdoor zal naar verwachting de uitstroom naar (betaald) werk toenemen en zal een hoger rendement op de debiteuren behaald kunnen worden. Daarnaast zal de instroom beperkt kunnen worden door een nog strengere controle aan de poort en de mensen die direct bemiddelbaar zijn gaan gelijk naar het werkgeversteam voor plaatsing op bestaande vacatures. Nu al worden de nodige voorbereidingen getroffen om het één en ander te stroomlijnen. De verordeningen en beleidsregels zijn op elkaar afgestemd, de medewerkers van Menterwolde gaan in september 2017 over naar het Bedrijf voor werk reïntegratie en inkomen (BWRI). BWRI voert nu de Participatiewet c.a. uit voor Hoogezand-Sappemeer en Slochteren. Het bundelen van de krachten zal zich naar verwachting vertalen in een reductie van het tekort in de komende jaren.

Wat ook helpt is het verdeelmodel van het Buigbudget. Menterwolde is een kleine gemeente en ontvangt haar aandeel in het Buigbudget op basis van het historisch verdeelmodel. De gemeente Midden-Groningen ontvangt haar aandeel op basis van het objectief verdeelmodel. De verwachting is dat dit hoger zal zijn dan de optelsom van de drie Buigbudgetten van de individuele gemeenten.

Vooralsnog gaan we er vanuit dat de gemeente Midden-Groningen in 2019 geen beroep hoeft te doen op de Vangnetregeling 2018. Maandelijks vindt monitoring plaats waardoor op tijd de nodige maatregelen ingezet kunnen worden voor het geval de uitgaven hiertoe nopen.

Het nader voorlopig budget van de drie gemeenten samen en de totale Buiglasten van de drie gemeenten verschillen in 2017 iets minder dan 5%.

20170719eltjehut

BIJLAGE 1

Uitkeringspositie Jongeren 15-27

<u>Gemeente</u>	Jongeren	Werkloos	Bijstand	AO incl Wajong
	Totaal			
Landelijk	6%	1,1%	1,8%	3,2%
Appingedam	11	2,0	4,0	5,0
Bellingwedde	10	2,0	3,0	5,0
Delfzijl	10	1,8	3,8	4,6
De Marne	11	1,0	3,0	6,0
Hoogezand Sapp	11,4	1,6	2,6	7,2
Menterwolde	11,9	2,3 (40 pers.)	3,1 (50 pers.)	6,8
Oldambt	12,7	1,7	3,6	7,5
Pekela	12,9	2,6	4,4	5,9
Veendam	11,8	1,5	3,4	7,1

BIJLAGE 2

VOORSTEL UITSTROOMBELEMMERENDE REGELS ZOVEEL MOGELIJK BEPERKEN

I. Verkorte aanvraag

Is de bijstand beëindigd en is er binnen 30 dagen opnieuw bijstand nodig hoeft er geen nieuwe aanvraag ingediend te worden, de eerder ingetrokken of beëindigde bijstand wordt gecontinueerd onder aftrek van eventuele inkomsten. Dit geldt niet als de bijstand is ingetrokken in verband met niet verstrekte informatie.

In de volgende situaties geldt een verkorte aanvraagprocedure:

- I. Als er opnieuw een aanvraag nodig is binnen 6 maanden nadat de eerdere bijstand in verband met werkaanvaarding was beëindigd of ingetrokken;
- II. Als er tijdelijk sprake was van een uitsluitingsgrond aansluitend op eerder bijstand zoals detentie of vakantie (geldt niet voor einde studie).
- III. Als binnen 6 maanden nadat de bijstand is beëindigd of ingetrokken sprake is van een bedrijfssluiting gedurende de vakantieperiode en belanghebbende nog onvoldoende vakantiedagen heeft opgebouwd om deze periode financieel te kunnen overbruggen.
- IV. Verhuizingen van Slochteren naar Hoogezand-Sappemeer.

SITUATIES WAARIN KORTE RAPPORTAGE EN AANPASSINGEN VOLDOENDE ZIJN

1. In de volgende situaties volstaat korte rapportage (geen aanvraag nodig) en een beschikking intrekken van een intrekings- of beëindigingsbeschikking:

- a: als de uitkering beëindigd of ingetrokken is en binnen 30 dagen opnieuw een beroep op bijstand wordt gedaan (termijn tussen beëindigings- of intrekingsdatum en de dag waarop opnieuw recht ontstaat is bepalend).
- b: als de uitkering is beëindigd omdat de klant aangaf te werken maar de inkomsten hieruit achteraf gezien niet voldoende bleken;
- c: als er een hersteltermijn is gegeven en achteraf blijkt dat het verzuim niet verwijtbaar is;
- d: als achteraf blijkt dat de uitkering abusievelijk is ingetrokken of beëindigd.

2. In de volgende situaties volstaat een aanpassing door middel van rapportage en een wijzigingsbeschikking (geen aanvraag nodig):

- a: alleenstaande ouders die alleenstaande worden.
- b: uitkeringsgerechtigden die huwen of samen gaan wonen;
- c: uitkeringsgerechtigden die een gehuwden norm ontvingen en alleenstaande (ouder) zijn geworden (in deze situaties is wel een huisbezoek nodig, tenzij onomstotelijk vast staat dat dit niet nodig is, zoals bijvoorbeeld overlijden, detentie etc.)
- d: de uitkeringsgerechtigde gaat samenwonen met een partner die uitgesloten is van bijstand, dit vergt een nader onderzoek naar inkomen/vermogen van de niet rechthebbende partner, hiertoe moet het inlichtingenformulier ingevuld worden voor zover het gaat om de ons nog onbekende gegevens van de niet rechthebbende partner);

Als de bijstandsgerechtigde gaat samenwonen met een onbekende partner die niet is uitgesloten van het recht op bijstand moet de uitgebreide aanvraagprocedure gevolgd worden.

VERKORTE AANVRAAG

3. Als het voorafgaande (onder 1 en 2) niet van toepassing is, kan worden volstaan met een verkorte aanvraagprocedure als:

- de uitkering eerder binnen 6 maanden is beëindigd om reden van werkaanvaarding;
- sprake was van een uitsluiting (anders dan studie) en binnen 30 dagen na de uitsluiting wordt opnieuw een beroep op bijstand gedaan;
- sprake is van een verhuizing van Slochteren naar Hoogezand-Sappemeer;
- als er binnen 6 maanden na de beëindiging onvoldoende vakantiedagen zijn opgebouwd om een opgelegde vakantieperiode te overbruggen, tenzij hiervan binnen twee maanden sprake is (zie VI), in dat geval kan het zonder verkorte aanvraag..

AANDACHTSPUNTEN BIJ DE VERKORTE AANVRAAGPROCEDURE

Bij een verkorte aanvraag zijn de aandachtspunten onder meer:

- a: voor zover van toepassing, is het geheel of gedeeltelijk beëindigen van het werk verwijtbaar?
- b: is de woon/leefsituatie gewijzigd en/of zijn er wijzigingen in inkomen/vermogen sinds de eerdere beëindiging? (*Denk ook aan eventuele opgebouwde en nog niet uitbetaalde vakantiedagen bij einde werk*).
- c: scheidt de opgedane arbeidservaringen nieuwe arbeidskansen en heeft dit gevolgen voor een traject (werkcoach)?
- d: staat belanghebbende nog ingeschreven als werkzoekende bij het UWV Werkbedrijf?
- e: wat deed belanghebbende in het buitenland en heeft dat gevolgen voor het traject?
- f: voor jongeren tot 27 jaar geldt altijd een nieuwe zoektijd van 4 weken.

Motivering verkorte aanvragen etc.

De voorgestelde maatregelen dragen bij aan de administratieve lasten vermindering van de klant en de gemeente. Ook werkt dit minder uitstroombelammerend omdat sprake is van een soepele(r) overgang naar een benodigde bijstandsuitkering.

II. Arbeidsgerelateerde heffingskortingen toerekenen naar de arbeidsperiode

Er bestaat verschil van mening (binnen en buiten onze organisatie) of de arbeidsgerelateerde heffingskorting over het hele jaar moet gekort moet worden of toegerekend aan de maanden waarin de arbeid is verricht. Zou het toegerekend worden naar een gehele jaar, wordt de arbeidsstimulans die uit moet gaan van deze regeling teniet gedaan zoals het volgende voorbeeld duidelijk maakt.

Bijvoorbeeld:

De alleenstaande ouder heeft tot 1 juli bijstand en in het laatste half jaar heeft zij arbeidsinkomsten van 12.000 euro. Een redelijke uitleg zou dan volgens mij zijn dat de combinatiekorting niet wordt gekort op de uitkering omdat deze gerelateerd is aan het arbeidsinkomen dat verdiend is na 1 juli.

Een volgens mij meer rigide uitleg gaat uit van het jaarbedrag en dat betekent dat over de bijstandsperiode 855 euro alsnog gekort moet worden. Berekening combinatiekorting: $1.024 + 4\%$ van $(12.000 - 4814) = 1.311 : 2 = 655,50$. Omdat mevrouw vanaf 1 juli full time is gaan werken krijgt ze de rekening gepresenteerd en moet ze alsnog 655,50 euro terug betalen vanwege de eerste 6 maanden bijstand. Hierdoor wordt naar mijn idee de uitstroom niet bevorderd.

Als in de eerste 6 maanden bijvoorbeeld 2.000 euro en in de laatste 6 maanden 10.000 euro is verdiend wordt verhoudingsgewijs teruggevorderd, want in dat geval wordt de heffingskorting ook deels toegerekend aan de arbeidsperiode in de bijstand.. Dit is $2000/12.000 \times 1.311 = 218,50$. Uit efficiëncy overwegingen geldt hier een drempelbedrag van 100 euro.

Volgens Stimulansz wordt dit in het land verschillend uitgevoerd en vanuit juridisch oogpunt valt voor beide systemen wat te zeggen valt. Daarom kiest het college voor het volgende: de arbeidsafhankelijke heffingskorting wordt toegerekend naar de maanden waarin de arbeid is verricht. Uitstroom naar werk moet lonen!

Motivering arbeidsgerelateerde heffingskortingen toerekenen naar de arbeidsperiode

Hiervoor is gekozen omdat de doelstelling is zoveel mogelijk mensen aan het werk krijgen en dan helpt het niet om de voordelen die door werk verkregen worden weer af te pakken door het toe te rekenen naar de bijstandperiode waarin geen of minder inkomen is verworven. Het college heeft de ruimte opgezocht en benut én het geldt alleen maar voor de arbeidsgerelateerde heffingskortingen.

III. Flexibel contract

Ingangsdatum bijstand in geval sprake is van een oproepcontract en dergelijke

Hoofddregel is dat het college bijstand toekent vanaf de meldingsdatum. Doorgaans kan geen bijstand verleend worden voor een periode voorafgaand aan de meldingsdatum. Slechts als sprake is van uitzonderlijke uitzonderingen kan bijstand verleend worden met terugwerkende kracht.

Op grond van deze beleidsregel valt de volgende situatie volgens het college onder het begrip bijzondere omstandigheden en is mitsdien met terugwerkende kracht bijstand mogelijk.

1. Als belanghebbende een oproepcontract e.d. heeft kan op voorhand niet ingeschat worden of er voor de betreffende maand voldoende inkomsten zullen zijn;
2. in een dergelijke situatie is bijstand met terugwerkende kracht mogelijk;
3. mits belanghebbende binnen een maand na de maand waarin de inkomsten lager waren dan de voor hem/haar/hun geldende bijstandsnorm zich meldt bij het UWVWerkbedrijf voor het indienen van een bijstandsaanvraag of bij de gemeente Menterwolde voor zover een verkorte aanvraag als bedoeld onder I volstaat. .

motivering flexibel contract:

Het college is van mening dat werk voor een uitkering gaat en dat werk gefaciliteerd moet worden en belemmeringen zoveel mogelijk weggenomen moeten worden. Hierin past een minder rigide uitleg van het begrip bijzondere omstandigheden.

IV. Vrijlating van inkomsten

De vrijlating van inkomsten is al geregeld in de beleidsregels re-integratie. Dit is ruim gehouden zodat elke vorm van algemeen geaccepteerde arbeid (al dan niet in loondienst) in aanmerking komt voor de vrijlating. Hier heeft het college de aan haar geboden ruimte reeds optimaal benut.

Vrijlating van inkomsten uit (deeltijd)werk

1. De vrijlating van inkomsten uit deeltijdwerk als bedoeld in artikel 31 lid 2 aanhef en onder n en artikel 31 lid 2 aanhef en onder r van de wet is, naast de wettelijke voorwaarden, van toepassing indien de arbeid volgens het college bijdraagt aan de arbeidsinschakeling.
2. Het college is van oordeel dat alle arbeid als bedoeld onder het eerste lid bijdraagt aan de arbeidsinschakeling, *met uitzondering van arbeid die reeds is aangevangen voordat aan belanghebbende(n) een uitkering krachtens de wet, IOAW of IOAZ is toegekend (de ingangsdatum van de bijstand is hiervoor het criterium).*
3. De vrijlating als bedoeld in het eerste lid geldt eveneens voor gesubsidieerde (deeltijd) arbeid.
4. Indien sprake is van een gezin geldt de vrijlating per meerderjarig gezinslid dat voldoet aan het eerste lid.
- 5..De vrijlating geldt niet voor het inkomen dat door belanghebbende niet aan het college is gemeld (geen vrijlating achteraf).

Vrijlating van inkomsten uit (deeltijd)werk medisch uren criterium

Een aantal belanghebbenden zijn door medische redenen niet in staat om een volle week te werken. Om deze belanghebbenden te motiveren om een deel van hun inkomen zelf te verdienen, mogen mensen met een medische urenbeperking een deel van hun arbeidsinkomsten houden. In dat geval geldt de vrijlating zolang de medische urenbeperking voortduurt.

Overwegingen met betrekking tot een eventuele premie

Daarnaast kan de gemeente een premie verstrekken (uit het Buigbudget) voor deeltijdwerk. Dit kan inhouden dat er eens per half jaar een premie wordt verstrekt (een percentage van het verdiende inkomen). De gemeente Den Haag heeft hierop ingezet maar kon niet zeggen of de premie het gewenste effect bereikte (meer acceptatie van werk). Bovendien kostte de premie veel handwerk en onstonden achterstanden. Met de komst van de Participatiewet heeft Den Haag dit afgeschaft te meer ook omdat de wet zelf mogelijkheden biedt voor een vrijlating van inkomsten voor mensen met een medische urenbeperking. De gemeente Rotterdam kiest niet voor een premie omdat het college geen extra bonus willen uitkeren voor iets dat een uitkeringsgerechtigde verplicht is te doen. Verder kan een ontmoedigende werking uitgaan van een premie naast de wettelijke vrijlating omdat deeltijd werk dan lonender zou kunnen zijn dan voltijds arbeid. Tot slot wordt het Buigbudget hierdoor extra belast en de ontwikkelingen van dit budget zijn momenteel niet te voorspellen.

Motivering vrijlating en premie:

De in de wet genoemde vrijlatingen worden reeds optimaal benut waardoor een eventuele premie onnodig is.

V. Verrekening

Uit oogpunt van beeldvorming is het beter om de term korten van inkomsten te vermijden. In de contacten met de klant moeten we het hebben over aanvullen van de inkomsten met bijstand in plaats van korten van de inkomsten.

Voorstel

De meeste mensen ontvangen hun salaris en salarisstrook vaak later dan de datum waarop voor BWRI de gegevens binnen moeten zijn om de uitkering betaalbaar te stellen. Voor de klant levert dit meestal geen liquiditeitsprobleem op als het salaris uiterlijk op hetzelfde moment betaald wordt als de uitkering.

Omdat de inkomsten op de dag van het betaalbaar stellen van de uitkering vaak nog niet concreet bekend zijn, wordt in dat geval een zo goed mogelijk inschatting gemaakt van het verwacht salaris.

Dit gebeurt als het de eerste keer is in overleg met de klant. De werkcoach belt de klant om samen een zo goed mogelijke inschatting te maken en rapporteert hierover aan de administratie.

De klant ontvangt een brief met informatie over de voorlopige aanvulling van de bijstand en mogelijke verrekeningen als het geschat bedrag afwijkt van het ontvangen bedrag.

Als er een afwijking is van meer dan 100 euro belt de werkcoach de klant opnieuw om weer een inschatting te maken van de verwachte actuele inkomsten.

Als de klant langer op zijn salaris moet wachten neemt de werkcoach contact op met de klant en bepaalt in overleg of de bijstand eerst volledig doorbetaald moet worden of dat er direct fictief verrekend wordt.

Kiest de klant voor een verrekening op het moment waarop het wordt ontvangen is sprake van uigesteld inkomen wat uiteraard wel toegerekend moet worden naar de maand waarop het betrekking heeft. Dit heeft als gevolg dat bij beëindiging van de uitkering er nog een maand of een paar maanden salaris verrekend moeten worden en dat betekent een terugvordering. De werkcoach stelt de klant hiervan op de hoogte en maakt een rapport voor de administratie. De klant ontvangt daarnaast nog een brief hierover.

Motivering verrekening:

Voorkomen moet worden dat belanghebbende in liquiditeitsproblemen komt als gevolg van het feit dat hij/zij is gaan werken.

VI. Uitkering beëindigen

Wat is ons uitvoeringsbeleid.

Een uitkering wordt beëindigd als

1. de vermogens-/leef-/woonsituatie dusdanig is gewijzigd dat geen recht meer bestaat op een uitkering
2. een klant mondeling of schriftelijk meldt dat hij aan het werk gaat/is gegaan
3. de inkomsten gedurende tenminste 30 dagen hoger zijn dan de uitkeringsnorm

Daarbij is niet belangrijk of de klant een tijdelijk of vast dienstverband heeft

Ook is niet van belang of deze inkomsten via een uitzendbureau worden verworven.

Wat is het voordeel van het adequaat beëindigen

Het doel is een situatie bereiken die zo gunstig mogelijk is voor de klant. Enige voordelen van adequate beëindiging zijn:

1. financieel voordeel voor de klant (inkomsten worden niet gekort over meerdere maanden)
2. de klant niet wordt geconfronteerd met naheffing a.g.v. achterstand van het premie zorgverzekering, beslag etc. omdat de uitkeringsadministratie tijdig kan melden dat de premie zorgverzekering, beslag en bronheffing niet meer worden ingehouden door de gemeente
3. de klant wordt niet geconfronteerd met problemen in de betaalverplichtingen omdat de GKB/bewindvoerder tijdig op de hoogte is gebracht van het feit dat de klant een ander inkomstenbron heeft.
4. De klant is soms financieel beter af als hij of zij minstens 30 dagen uit de bijstand blijft (als het inkomen hoger is dan de norm). .

Wat is het nadeel het nadeel van het adequaat beëindigen

De klant dient zich opnieuw te melden om (eventueel) een aanvraag in te dienen.

Wat is het beleid om de nadelen zoveel mogelijk uit te sluiten

Als achteraf blijkt dat de uitkering te snel is beëindigd, wordt de beëindigings- of intrekingsbeschikking ingetrokken. Dan is de uitkering achteraf niet beëindigd en loopt (zonder aanvraag) door. Verdere activiteiten dan administratieve zijn niet nodig.

Dit kan alleen als de uitkering is beëindigd in verband met werk en binnen twee maanden na beëindigingsdatum:

- opnieuw bijstand nodig is omdat het werk is beëindigd of
- een aanvullende uitkering benodigd is of
- sprake is van een bedrijfssluiting in verband met vakantie en er onvoldoende rechten opgebouwd zijn om de periode van bedrijfssluiting volledig te overbruggen. .

In specifieke situaties kan worden afgewogen of er voldoende reden is om de beëindiging nog even uit te stellen als de kans reëel is dat binnen korte tijd opnieuw een beroep op bijstand gedaan moet worden. Hieraan moet dan een goede afweging ten grondslag liggen hetgeen moet blijken uit een mail naar de administratie waarin de afwegingen kenbaar gemaakt zijn.

Motivering

Het belang van de uitstroom van de klant weegt op tegen de administratieve lasten.

VII. REISKOSTENVERGOEDING BIJ UITSTROOM NAAR ARBEID

Aanleiding

We lopen tegen het probleem aan dat cliënten die betaald werk krijgen een werkgever treffen die geen reiskostenvergoeding heeft. Niet alle cliënten die uitstromen hebben genoeg eigen reserves om de reiskosten te betalen e/o familie, vrienden die hen die geld kunnen lenen. Daarnaast kan het salaris dat de cliënt gaat ontvangen op bijstandsniveau zijn.

Werkaanvaarding kan in zulke situaties een probleem worden voor de cliënt, zeker wanneer er ook nog sprake is van partner e/o kinderen. De reiskosten die betaald moeten worden zijn dan een reëel probleem. Omdat uitstroom richting betaald werk voor alles gaat ondersteunen we cliënt daarom met een reiskostenvergoeding. De reiskostenvergoeding wordt betaald uit het Participatiebudget.

Voorwaarden voor de reiskostenvergoeding

- Arbeidscontract van minimaal 3 maanden of een toezegging (UB) dat de werkzaamheden tenminste 3 maanden gaan duren;
- Het werk leidt tot uitstroom bijstand voor minimaal 3 maanden aaneensluitend;
- De werkgever kent geen reiskostenvergoeding, een reiskostenvergoeding die onvoldoende is e/o andere compensatievormen i.v.m. gemaakte reiskosten;
- Het inkomen uit arbeid of het totale gezinsinkomen is < 110% van het WML;
- Er is geen sprake van reserves e/o een vermogen waaruit redelijkerwijs de reiskosten betaald kunnen worden; 1 ½ x de geldende bijstandsnorm.

Hoe lang vergoeden we de reiskosten

- In eerste instantie een periode van 3 maanden;
- eventueel een verlenging tot 6 maanden indien noodzakelijk;
- als uiterste een verlenging tot 1 jaar, de ex-client wordt aangeraden te verhuizen.

Soorten reiskostenvergoeding

Per werksoort en werktijden wordt beoordeelt welke reiskosten er vergoed worden.

Fiets :

- Binnen een straal van 7 kilometer
- Werktijden redelijk regulier
- 2° handsfiets , maximaal € 200,-

OV:

- Vergoeding op basis van goedkoopst mogelijke manier van reizen

Auto:

- Als fiets of OV niet mogelijk is
- € 0,19 cent per kilometer

- Ook wanneer er sprake is van carpoolen met of door anderen

Betaling

- Bij start werkzaamheden eventueel een voorschot
- Maandelijks na overlegging van
 - Uitdraai OV site en Salarisstrook (bij OV)
 - Salarisstrook (bij kilometervergoeding)

IX Bijlage voorstel verkort aanvraagformulier

VERKORT AANVRAAG/INLICHTINGENFORMULIER PARTICIPATIEWET HOOGEZAND - SAPPEMEER

Beëindigungsdatum eerdere uitkering:

Gewenste ingangsdatum:
 (voor jongeren tot 27 jaar geldt een zoektijd van 4 weken na de meldingsdatum)

Bankrekening waarop uw uitkering gestort moet worden

1. PERSOONSgegevens

	aanvrager	partner
Achternaam		
Voornamen		
burgerservice nummer (bsn)		
Telefoon		
e mail adres		

2. LEEFSITUATIE

Is uw leefsituatie gewijzigd vanaf datum beëindiging nee ja

Zo ja wat is er gewijzigd (samenwonen, trouwen, inwoning, studie kinderen etc.)?

.....

.....

.....

3. VERMOGEN

SVP MEEST RECENTE BANKAFSCHRIFT VAN AL UW REKENING BIJVOEGEN (INCL REKENINGEN MINDERJARIGE KINDEREN).

Zijn er wijzigingen in de bezittingen en schulden vanaf datum beëindiging Participatiewet (voor zover van toepassing voor u beiden en uw inwonende minderjarige kinderen)? Bijvoorbeeld banktegoed, spaarrekening, auto, schenking, boedelscheiding, caravan, boot, prijs, waarde effecten aandelen en dergelijke. nee ja

Zo ja, wat is er veranderd?

4. INKOMEN

Zijn er wijzigingen in het inkomen van u en uw partner en uw inwonende kinderen, sinds de beëindigungsdatum Participatiewet nee ja

Zo ja wat is er dan veranderd?

.....bij wie veranderde er wat?

.....bij wie veranderde er wat?

.....

5. ARBEID

Vraagt u bijstand aan omdat uw werk (deels) is beëindigd? nee ja

Zo ja waarom is uw werk (deels) beëindigd?

SVP MEEST RECENTE SALARISSTROOK EN ONTSLAGBEWIJS BIJVOEGEN

6. VERKLARING EN ONDERTEKENING

Ondergetekende(n) verklaart/verklaren dat dit formulier naar waarheid is ingevuld zodat de gemeente kan vaststellen of ik/wij recht heb(ben) op PW. Ik/wij heb(ben) niets verzwegen. Ik/wij weten dat het onjuist invullen van dit formulier strafbaar is. Het onjuist of onvolledig invullen van dit formulier leidt tot geheel of gedeeltelijke weigering van de uitkering. Ten onrechte verstrekte uitkering wordt teruggevorderd. Het niet, niet juist of niet op tijd verstrekken van gegevens leidt tot een boete dat gelijk is aan het ten onrechte verkregen bedrag aan uitkering. Ik/wij verklaar/verklaren ermee bekend te zijn dat mijn/onze gegevens door de gemeente op juistheid en volledigheid worden gecontroleerd bij instanties en personen op grond van de PW en dat de verstrekte gegevens worden opgenomen in een persoonsregistratie. Ik/wij weet/weten dat wijzigingen die het recht op een uitkering kunnen beïnvloeden, onmiddellijk moeten worden doorgegeven aan de gemeente, onder overlegging van bewijsstukken.

Ondergetekende(n) machtigt/machtigen het college om onderzoek in te stellen naar de juistheid en volledigheid van de verstrekte gegevens en zo nodig naar andere gegevens die noodzakelijk zijn voor de verlening dan wel de voortzetting van bijstand.

Plaats en datum:

.....**handtekening aanvrager**

.....**handtekening partner**

Bijlage begeleidende brief bij het verkort aanvraagformulier

Geachte mevrouw/heer,

U kunt volstaan met bijgevoegd verkort aanvraagformulier als:

- uw uitkering eerder binnen 6 maanden is beëindigd om reden van werkaanvaarding,
- sprake was van een uitsluiting (anders dan studie) en binnen 30 dagen na de uitsluiting doet u opnieuw een beroep op bijstand,
- gaat verhuizen van Slochteren naar Hoogezand-Sappemeer (of andersom) en
- als u binnen 6 maanden na de beëindiging van uw uitkering onvoldoende vakantiedagen heeft opgebouwd om een opgelegde vakantieperiode te overbruggen.

Geldt geen van deze opsomming voor u dan moet u bij het UWVWerkbedrijf aanvraag op werk.nl.

Voor de ingangsdatum van de uitkering is het heel belangrijk dat u zo snel mogelijk aanvraagt. De bijstand wordt in de regel niet eerder toegekend dan vanaf datum van uw melding.

Welke bewijsstukken zijn nodig?

- Laatste bankafschrift van al uw rekeningen (inclusief die van uw minderjarige kinderen);
- Meest actuele salarisstrook en ontslagbewijs;
- Voor zover van toepassing ontslag bewijs detentie.

Met vriendelijke groet,

H.C. Zonderman

Manager Inkomen en Voorzieningen